

като образец за изпълнение. Правилата илюстрират желанието на интелигенцията за установяване на точен и прецизен ред, нейният опит за степенуване на най-важните задачи и отделяне на периферните такива, за регламентиране и евентуално контролиране на дейностите в рамките на единна програма. Въпреки общото участие или финансиране, интелигенцията запазва ръководната си роля като съсловие повсеместно спрямо изграждането на характерна дисциплина в читалищните структури.

Читалището се превръща постепенно в представително лице за болшинството от българските емигрантски колонии. Заедно с храма, то поема възлови елементи от тържественото почитание паметта на славянските апостоли, нашите първоучители и посветители Св. братя Кирил и Методий. По време на първото честване в Букурещ на "11 май" в читалищната сграда се извършва рано сутрин водосвет, на който присъства официално Негово Превъзходителство посланикът на Сърбия.¹⁰ Той, както и нашите родолюбиви съотечественици г-н Атанасович и г-н Касабов изричат по едно празнично, прилично за обстоятелствата слово.¹¹

Празничното време съсредоточава всички членове на общността, без разлика на възраст, пол или съсловие, в едно изцяло публично пространство, където освен строгата тържественост, фиксираният етикет, жест и костюм, намира изява радостта от чувството на заедност, нелишено от показност, удовлетворението от принадлежността към българската нация, веселието, възможността за свободно общение и родолюбива емоционалност. През тези периоди замират търговските, занаятчийските, предприемаческите, учебните дейности, финансовите операции, опустяват частните домове и колониите в тяхната съвкупност се събират на определено място - читалището. Именно тук всеки емигрант може да утеши и развесели душата си в чуждата земя, да чуе и научи нещо полезно за себе си и за народа си, да получи насърчение за бъдещите предприятия на своето отечество, да опознае старанията на сънародниците си.¹² Тези проявления се реализират не само чрез ежегодните или юбилейни чествания, но и от преките наименования на институциите: напр. "Братска любов" /читалище на букурейските българи/.

Българите от чужбина възприемат дълбоко в своето съзнание целите и делата на читалищата като достопохвални, благородни, височайши, поддържащи огъня на отечествената искра.¹³ При част от колониите просветителските функции доминират над останалите с оглед на по-дълготрайните перспективи, които вещаят: напр. разпространението на книжовното образование и народната ни писменост в Букурещ /Румъния/

Великолепието на празненствата изгражда някои устойчиви звена от произтичащите събития, извършвани в характерна последователност:

- почитание на всички спомоществатели и любители с покани;
- след литургията в храма множеството се стича на водосвет в читалищния салон, отслужен от висшия църковен клир на български език /възможно е на "11 май" да бъде в училището/;
- украсени икони на Св. Кирил и Методий с цветя и варакосани венци, знамена